

zeker hun min of meer egoïstisch getint oordeel niet veranderen; De buitenstaanders zullen de Maatschappij zeker evenzeer als nu betichten van *baatzucht*, want zij weten immers, dat het grootste deel der leden der „onbaatzuchtige” Maatschappij vakvereenigingsleden zijn? De Maatschappij zal dus wel, nolens volens, de sociale wetten moeten overlaten aan de vakvereenigingen s.s.

En de collegialiteit? Stelt u voor het genoegelijk samenzijn in de afdeeliningsvergaderingen van trouwe paladijnen der vakactie met collega's, die gezondigd hebben tegen bindende besluiten van de vakvereeniging, of onderkruipersdiensten verrichten! De zulken kunnen immers niet geweerd worden uit de Maatschappij, die zich niet inlaat met vakbelangen? Ook haar functie als regelaar en hoeder der geneeskundige gedragsleer zal zij moeten opgeven, want de gedragsleer hangt nauw samen met het vakvereenigingsleven. Alleen het wetenschappelijk streven blijft over! Daarvoor alleen is echter m.i. geen Maatschappij noodig, en is zij zelfs niet het meest aangewezen orgaan.

Ik hoop te hebben duidelijk gemaakt, dat het plan van prof. PEKELHARING niet aanbevelenswaardig is!

Kampen, 26 Januari 1919.

Dr. J. D. C. KOCH.

II.

Er is rumor in casa in onze gezellige Maatschappij. De wijze, waarop de algemeene vergadering door HAMAKER, met een stortvloed van woorden overgoten, is medegesleept om het hoofdbestuursvoorstel geen kans te geven, heeft kwaad bloed gezet. De bekende leuze: ideale- en vakbelangen zullen meer dan ooit tegenover elkaar geplaatst worden; de meening van zeer velen, dat beide begrippen elkaar aanvullen, wordt door SIKKEL reeds jaren lang voldoende aangetoond. Onze Maatschappij bepaalde reeds jaren, dat de vakbelangen binnen de Maatschappij zullen blijven; de Utrechtsche vergadering heeft slechts oud nieuws onderstreept.

Wil men nu het roer van het schip omgooien, de vakbelangen buiten de Maatschappij regelen, dan blijven van de ruim 3000 leden nauwelijks een 73 over. Beide groepen kunnen dan zonder belemmering hun belangen ontplooiën, maar met onzen geneeskundigen stand ziet het er dan bedenkelijk uit. Aan den eenen kant idealisten zonder invloed, en aan den anderen materialisten door hun broeders geschuwd. Een praktischen dictator hebben wij noodig om uit de „impasse” te geraken. Wij kennen hem allen; CH. BLES c. s. noemden hem bij name.

Middelburg, 27 Januari 1919.

J. C. BOLLE.

DE PATHOGENESE VAN DE MAAGZWEER.

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het artikel van DE LANGEN over de pathogenese van de maagzweer, van tropisch standpunt bekeken. Ook ik geloof, dat de invloed van den n. vagus van groote beteekenis is voor het ontstaan van de maagzweer; ja ik acht dien invloed zóó overwegend, dat er twijfel bij mij opkomt aan de diagnose „maagzweer”, wanneer de bradycardie ontbreekt. Een andere vraag is nu echter, hoe ontstaat die vagotonie? DE LANGEN meent, dat scheikundige en cytologische veranderingen van het bloed hierbij een rol spelen; ik vraag mij af, of prof. NOLEN geen gelijk had, toen hij de maagzweer meer of min in verband bracht met de schildklier. Die vraag kwam bij mij op, toen ik het voorrecht had, de voordracht bij te wonen, die prof. NOLEN eenige jaren geleden te zijnen huize hield, over een „proeve eener verklaring van de voorbeschiktheid van den man en van de vrouw voor bepaalde ziekten”. Mij viel toen op, dat *al* die ziekten, die volgens hem in verband gebracht moesten worden met de meer of mindere functie van de schildklier, waaronder toch ook wel de vetzucht en de kaalhoofdigheid gerekend mogen worden, door mij bij den *Javaan* niet werden waargenomen. Onder de ruim 70000 Javanen, die ik behandeld heb, kwam een maagzweer niet voor, ik zou zeggen, *omdat* onder